

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتاب معلم

(راهنمای تدریس)

آموزش قرآن

پایه‌های هفتم، هشتم و نهم

دوره اول متوسطه

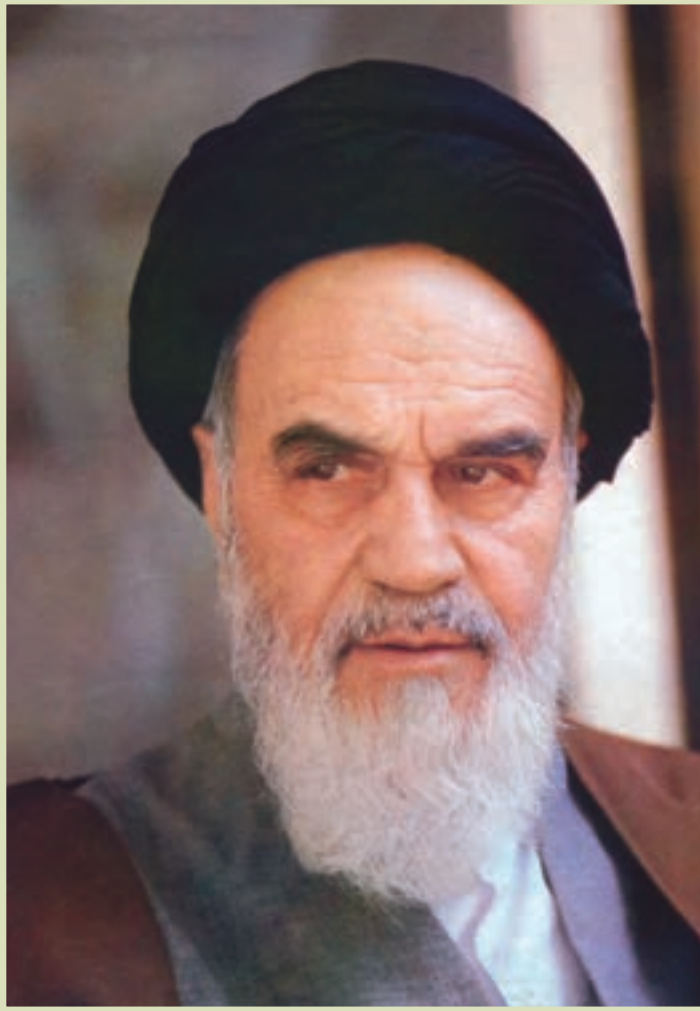
وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری
نام کتاب: کتاب معلم آموزش قرآن پایه‌های هفتم، هشتم و نهم دوره اول متوسطه - ۸۱/۱
مؤلفان: یونس باقری، سیدمهدی سیف، سیدهادی محدث، سیدمحمدحسین میرباقری و مسعود وکیل
آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وب سایت: www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ: لیدا نیک‌روش
صفحه‌آرا: خدیجه محمدی
حروفچین: سیده فاطمه محسنی، کبری اجابتی
مصحح: شهلا دالایی، پری ایلخانی‌زاده
امور آماده‌سازی خبر: فاطمه پزشکی
امور فنی رایانه‌ای: فاطمه رئیسیان فیروزآباد، مریم دهقان‌زاده
ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)
تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹
چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ اول ۱۳۹۴

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۴۲۷-۵ ISBN 978-964-05-2427-5

فرزندم! اگر می‌توانی با تفکر و تلقین، نظر خود را نسبت به همه موجودات و به ویژه انسان‌ها، نظر رحمت و محبت کن؛ مگر نه این است که کافه موجودات از جهات عدیده که به احصا درنیاید مورد رحمت پروردگار عالمیان هستند.

از نامه عرفانی حضرت امام خمینی (ره) به فرزندشان
کتاب جلوه‌های رحمانی، ۱۳۷۱

فهرست مطالب

پیشگفتار

بخش اول - کلیات ۱

۲. آموزش قرآن در جست و جوی چیست؟
۴. اهداف آموزش قرآن در دوره متوسطه اول
۶. ساختار و محتوای کلی کتاب‌های آموزش قرآن دوره متوسطه اول
۷. تعریف، اهمیت و جایگاه اجزای اصلی آموزش قرآن
۷. الف) قرائت
۸. ب) مفاهیم
۱۱. پ) شناخت قرآن
۱۲. بسته آموزشی درس قرآن
۱۳. آشنایی خانواده محترم دانش آموزان با برنامه آموزش قرآن و نقش حمایتی آنها
۱۵. روش کلی آموزش قرآن
۱۶. روش کلی تدریس قرائت آیات هر درس
۲۰. چگونگی تقویت روخوانی قرآن دانش آموزان
۲۲. روش کلی آموزش مفاهیم (درک معنا)
۲۸. روش آموزش موضوعات شناخت قرآن
۲۸. روش ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
۲۹. پرسش و ارزشیابی مستمر
۲۹. الف) ارزشیابی قرائت
۲۹. ب) ارزشیابی مفاهیم
۳۱. ارزشیابی پایانی
۳۱. بخش اول - آزمون قرائت
۳۲. بخش دوم - آزمون مفاهیم

بخش دوم – روش تدریس هر یک از دروس سال هفتم ۴۰

درس :

۴۱	اول
۵۵	دوم
۶۳	سوم
۷۰	چهارم
۸۰	پنجم
۸۸	ششم
۹۶	هفتم
۱۰۲	هشتم
۱۰۹	نهم
۱۱۶	دهم
۱۲۳	یازدهم
۱۳۰	دوازدهم
۱۳۷	بارم بندی آزمون های پایانی درس قرآن سال هفتم

بخش سوم – روش تدریس هر یک از دروس سال هشتم ۱۳۹

درس :

۱۴۰	اول
۱۵۰	دوم
۱۵۹	سوم
۱۶۷	چهارم
۱۷۴	پنجم
۱۸۲	ششم
۱۹۰	هفتم
۱۹۸	هشتم
۲۰۵	نهم
۲۱۲	دهم
۲۲۰	یازدهم
۲۲۷	دوازدهم
۲۳۵	بارم بندی آزمون های پایانی درس قرآن سال هشتم

بخش چهارم - روش تدریس هر یک از دروس سال نهم ۲۳۷

درس :

۲۳۸	اول
۲۴۸	دوم
۲۵۵	سوم
۲۶۳	چهارم
۲۶۹	پنجم
۲۷۷	ششم
۲۸۶	هفتم
۲۹۴	هشتم
۳۰۲	نهم
۳۱۰	دهم
۳۱۸	یازدهم
۳۲۴	دوازدهم
۳۳۴	بارم بندی آزمون های پایانی درس قرآن سال نهم
۳۳۶	پیوست ۱
۳۴۰	پیوست ۲
۳۴۵	فهرست کلمات سال هفتم تا نهم
۳۵۶	منابع

پیشگفتار

بسم الله الرحمن الرحيم الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ * عَلَّمَهُ الْبَيَانَ

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، برنامه آموزش قرآن مدارس چند بار بررسی، اصلاح و تکمیل گردیده و آخرین تجدیدنظر و تولید برنامه جدید از سال ۷۷ آغاز شده است. مهم ترین رویکرد برنامه جدید آموزش قرآن، جامعیت این آموزش است؛ یعنی آموزش قرآن به نحوی باشد که همه حیطه های یادگیری را شامل شود، به ویژه حیطه عاطفی که متکفل ایجاد و تقویت انس و علاقه دانش آموزان به قرآن و یادگیری آن است. از سوی دیگر، تمامی موضوعات ضروری آموزش قرآن، مانند روخوانی، روان خوانی، صحت قرائت، توانایی درک معنای عبارت ها و آیات ساده قرآن کریم، آشنایی با معارف انسان ساز قرآن و تدبیر در آیات الهی را در حد امکان شامل شود.

بر این اساس، می توان از آموزش جامع قرآن کریم چنین تعریفی ارائه کرد: آموزش جامع قرآن، فرایندی است برای دستیابی به توانایی قرائت صحیح، درک معنا، تدبیر در آیات و آشنایی با معارف قرآن به منظور تقویت ایمان، عمل صالح و انس با قرآن کریم.

با توجه به رویکرد یاد شده، سه هدف
اساسی آموزش قرآن در دوره‌های تحصیلی، علاوه بر
تقویت انس و علاقه به قرآن کریم، عبارت است از: توانایی
خواندن قرآن در دوره ابتدایی، درک معنای عبارات و آیات ساده در
دوره متوسطه اول و تدبیر در آیات قرآن کریم و آشنایی با شرح و توضیح
آنها در دوره متوسطه دوم.

شایان ذکر است که با توجه به جامعیت اهداف آموزش قرآن، در هر یک
از دوره‌های تحصیلی، متناسب با شرایط ذهنی و روحی دانش‌آموزان مورد توجه
قرار می‌گیرد.

در این کتاب ابتدا با کلیات اهداف و روش‌های آموزش عمومی قرآن در
دوره اول متوسطه و سپس به تفصیل با شیوه آموزش قرآن در هر یک از سال‌های
تحصیلی این دوره آشنا می‌شوید.